

Aan de leden van de gemeenteraad.

Raadsinformatiebrief 112

Helmond, 13 oktober 2020

Zaaknummer: 50354074

Onderwerp: Septembecirculaire gemeentefonds 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Onlangs is de Programmabegroting 2021-2024 bij u aangeboden. De begrote post voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds is conform onze spelregels gebaseerd op de meicirculaire 2020. Inmiddels is vanuit het Rijk ook de septembecirculaire 2020 verschenen. Hierin zijn de gevolgen van de Miljoenennota vertaald. In deze Raadsinformatiebrief leest u de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende jaren. Hierin leest u ook wat de onderdelen uit het compensatiepakket corona van het Rijk financieel betekenen voor Helmond.

Gevolgen van de septembecirculaire voor Helmond

De bijdragen die gemeenten ontvangen via het gemeentefonds worden voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Als het Rijk minder uitgeeft, keert zij ook minder uit aan gemeenten (het zogenoemde trap op trap af systeem). Als onderdeel van het compensatiepakket coronamaatregelen heeft het Rijk bij de meicirculaire 2020 besloten om de jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds (accres) te bevriezen voor de jaren 2020 en 2021. Als gevolg daarvan is in deze circulaire geen aanpassing voor de accres opgenomen voor de jaren 2020 – 2024. Hoe in de toekomst met het accres wordt omgegaan, wordt bepaald in een nieuw kabinet.

Opschalingskorting

Het idee achter de opschalingskorting was dat gemeenten door samenvoeging efficiënter zouden kunnen werken waardoor minder geld uit het gemeentefonds door het Rijk hoeft te worden betaald. Ondanks dat de opschalingsverplichting niet is doorgevoerd, is de opschalingskorting wel overeind gebleven en wordt de algemene uitkering jaarlijks verlaagd tot een totale korting van € 975 miljoen euro in 2025. Als onderdeel van het compensatiepakket coronamaatregelen is de opschalingskorting in de jaren 2020 en 2021 teruggedraaid. Dit levert een voordeel op voor Helmond van € 378.000 (2020) en € 861.000 (2021). Het bedrag voor 2020 wordt bij de 2^e Berap van dit jaar in de algemene reserve gestort. Het bedrag van 2021 wordt in dat jaar bestemd (zie hiervoor ook de tabel op de volgende pagina).

Sociaal Domein - Jeugdhulp

Voor de periode 2019 tot en met 2021 heeft het Rijk incidenteel € 1 miljard beschikbaar gesteld voor de Jeugdzorg. Voor Helmond betekent dit een bijdrage van € 1,9 miljoen in 2021 en deze is opgenomen in de begroting. Inmiddels heeft het Rijk ook voor het jaar 2022 incidenteel de geraamde € 1,9 miljoen beschikbaar gesteld. Omdat wij dit al als stelpost in de begroting hebben opgenomen, leidt dit nu niet tot een financiële bijstelling.

Ten opzichte van de meicirculaire ziet de bijstelling er als volgt uit:

	2020	2021	2022	2023	2024
uitkering gemeentefonds (algemene uitkering en IU Sociaal domein)	3.835.324	1.994.204	1.085.572	1.323.373	1.716.870
Mutatie loon- en prijscompensatie					-500.000
Storting opschalingskorting 2020 in algemene reserve (2e Berap 2020)	-378.000				
Verwerking taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen	-1.622.029	-394.492	-530.375	-590.303	-530.375
Inzet IU Sociaal Domein	-664.020	-623.284	-675.628	-675.629	-675.628
Resultaat gemeentefonds	1.171.275	976.428	-120.431	57.441	10.867

Gevolgen 2020

Het voordeel in 2020 bedraagt ruim € 1,1 miljoen en dit wordt met name veroorzaakt door de genoemde opschalingskorting en door toevoeging van een voorschot op de onderschrijving van het BTW-compensatiefonds (BCF). Bij de meicirculaire 2021 volgt de definitieve afrekening van het BCF. Het voordeel inclusief de taakmutaties als gevolg van het compensatiepakket corona en de overige taakmutaties zijn reeds meegenomen en financieel vertaald in de 2^e Berap 2020. Deze Berap wordt samen met de Programmabegroting 2021 - 2024 door uw raad behandeld.

Gevolgen 2021-2024

Na actualisering van de berekeningsmaatstaven van het gemeentefonds en verwerking van de taakmutaties is het resultaat over alle jaren (met uitzondering van 2022) positief. In 2024 wordt de reservering voor loon- en prijscompensatie opgehoogd met € 500.000.

Het resultaat van de septembercirculaire over de jaren 2022 tot en met 2024 wordt meegenomen bij het budgettaire beeld van de Voorjaarsnota 2021. Het resultaat 2021 en de taakmutaties/decentralisatie-uitkeringen in de 1^e Berap van 2021.

Inzet taakmutaties

In de algemene uitkering zijn ook middelen opgenomen die voor een bepaalde taak beschikbaar worden gesteld. In onderstaande tabel zijn de mutaties op de integratie- en decentralisatie-uitkeringen ten opzichte van de meicirculaire 2020 opgenomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in de middelen die beschikbaar zijn gesteld via het tweede compensatiepakket corona en overige middelen. Conform ons beleid worden deze een op een vertaald naar de betreffende beleidsvelden. In de 1^e Berap 2021 worden deze financieel verwerkt voor de jaren 2021 en later.

	2020	2021	2022	2023	2024
Compensatiepakket corona					
Precario en evenementenleges	105.417				
Lokale culturele voorzieningen 2 (1 juni t/m 31 dec)	353.665				
Buurt- en dorpshuizen	98.171				
Toezicht en handhaving	235.519				
Vrijwilligersorganisaties	41.040				
Extra kosten verkiezingen Covid-19	104.814				
Eigen bijdrage Wmo	60.552				
Noodopvang kinderen	117.351				
Totaal compensatiepakket corona	1.116.529				
Overige taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen					
Waterschapsverkiezingen				59.928	
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp		-39.006			
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten WMO 2015		-104.699			
Maatschappelijke opvang	-13.592	-10.731	-10.731	-10.731	-10.731
Vrouwenopvang	519.092	519.106	519.106	519.106	519.106
Aanpak laaggeletterdheid		7.822			
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	n.v.t.	22.000	22.000	22.000	22.000
Totaal overige taakmutaties	505.500	394.492	530.375	590.303	530.375
Totaal verplichtingen septembercirculaire 2020	1.622.029	394.492	530.375	590.303	530.375

Compensatiepakket corona

Het Rijk biedt gemeenten een compensatiepakket corona aan. In de tabel staan de bedragen genoemd die de gemeente Helmond ontvangt voor compensatie.

Precario en evenementenleges

Door de coronamaatregelen waren er in de periode van 1 maart 2020 tot 1 juni 2020 geen terrassen opgesteld en zijn er geen markten en evenementen geweest. Gemeenten zijn daardoor geconfronteerd met een terugval van inkomsten uit terrasprecario en uit markt- en evenementenleges. Gemeente Helmond ontvangt ter compensatie voor de periode van 1 maart tot en met 1 juni ruim € 100.000.

Lokale culturele voorzieningen (deel 2)

Voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 juni 2020 heeft het kabinet geld verstrekt voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur. Organisaties in deze branche missen onder andere inkomsten uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten zoals huisvesting en beveiliging doorlopen. Voor de tweede helft van 2020 wordt hiervoor opnieuw compensatie gegeven. Voor Helmond betekent dit dat we ruim € 350.000 ontvangen van het Rijk.

Buurt- en dorpshuizen

Er wordt een compensatie door het Rijk gegeven voor de extra uitgaven voor de dorps- en buurthuizen als gevolg van de coronamaatregelen. Deze extra uitgaven bestaan onder andere uit het kwijtschelden van huur en het compenseren van tegenvallende inkomsten uit bijvoorbeeld horeca en zaalverhuur van buurt- en dorpshuizen. Gemeente Helmond ontvangt ongeveer € 100.000.

Toezicht en handhaving

Gemeente Helmond ontvangt ruim € 230.000 van het Rijk om extra toezicht- en handhavingskosten te compenseren als gevolg van de coronamaatregelen; onder andere voor de extra inzet van boa's en de extra verkeersmaatregelen.

Vrijwilligersorganisaties

Ruim € 41.000 is bedoeld om lokale vrijwilligersorganisaties, zoals de scouting en speeltuinen, te compenseren voor schade als gevolg van de coronamaatregelen.

Extra kosten verkiezingen Covid-19

Vooruitlopend op de Tweede Kamerverkiezing 2021 ontvangt gemeente Helmond een compensatie van € 105.000 voor extra kosten als gevolg van de corona-maatregelen. Hierbij gaat het om extra kosten voor de inrichting van stemlokalen, voor het mogelijk moeten huren van alternatieve locaties in het kader van toegankelijkheid en voor de aanvullende werkzaamheden die gemeenten moeten doen ter voorbereiding van de verkiezingen.

Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)

De Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) heeft besloten de eigen bijdrage voor de Wmo (excl. beschermd wonen en opvang) vrij te stellen voor de maanden april en mei 2020. Aanleiding hiervoor was het feit dat als gevolg van de coronacrisis een substantieel deel van de zorg en ondersteuning in de Wmo niet (volledig) kon worden geleverd. Gemeente Helmond ontvangt hiervoor een bedrag van ruim € 60.000.

Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep

Ruim € 117.000 ontvangt gemeente Helmond aan compensatie voor de kosten van de noodopvang die door gemeenten in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen gecoördineerd is. De gemeente vergoedt hiermee de extra kosten aan kinderopvangorganisaties en scholen.

Overige taakmutaties

Waterschapsverkiezingen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek bij de waterschapsverkiezingen 2019 hebben de VNG en de Unie van Waterschappen (UvW) overeenstemming bereikt over een vergoeding van € 11,2 miljoen voor de waterschapsverkiezingen 2023. Dit bedrag zal in vier jaarlijkse termijnen (2020-2023) van € 2,8 miljoen via de Rijksfactuur bij de waterschappen in rekening worden gebracht en tegelijkertijd aan het gemeentefonds toegevoegd worden. Omdat de verkiezingen in 2023 gehouden worden, reserveren we in Helmond het totale bedrag (ruim € 59.000) wat over de periode 2020 – 2023 beschikbaar gesteld wordt voor inzet in 2023.

Uitvoeringskosten Sociale Verzekeringsbank (SVB) PGB trekkingsrechten Jeugdhulp en Wmo 2015

Voor de uitvoeringskosten die de SVB heeft voor de PGB-trekkingsrechten (het feit dat de SVB het PGB direct betaald aan de zorgverlener), wordt in 2021 de uitkering van het gemeentefonds verlaagd. Hierbij gaat het in Helmond om bijna € 40.000 voor Jeugdhulp en € 105.000 voor WMO 2015.

Maatschappelijke opvang

De verdeling is door een actualisatie van de maatstafaantallen aangepast. Voor Helmond betekent dit dat we vanaf 2021 bijna € 11.000 minder ontvangen ten opzichte van de meicirculaire 2020.

Vrouwenopvang

In deze circulaire zijn middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang. Het gaat hierbij om middelen voor de versterking van Veilig Thuis en acute crisissituaties in de vrouwenopvang en voor het aanpakken van door- en uitstroombproblematiek. Ook zijn de maatstaven geactualiseerd ten opzichte van de meicirculaire. In Helmond ontvangen we vanaf 2020 jaarlijks bijna € 520.000 extra.

Aanpak laaggeletterdheid

De verdeling is door een actualisatie van de maatstafaantallen aangepast. Voor Helmond betekent dit dat we in 2021 bijna € 8.000 meer ontvangen.

Versterking omgevingsveiligheidsdiensten

Voor lokale versterking van de omgevingsveiligheid zijn voor de jaren 2021 – 2024 middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit geeft gemeenten ruimte om te komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Voor Helmond betekent dit jaarlijks € 22.000.

Integratie-uitkering Sociaal domein

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties in de integratie-uitkering voor Helmond ten opzichte van de meicirculaire:

	2020	2021	2022	2023	2024
WMO (onderdeel beschermd wonen via IU) -/- suppletie	0	623.284	675.628	675.629	675.629
Participatie WSW	472.757	0	0	0	0
Bonus beschermt werk	191.263	0	0	0	0
Bijstelling Sociaal Domein	664.020	623.284	675.628	675.629	675.628

WMO beschermd wonen

Bij de meicirculaire is aangekondigd dat de volume-indexatie voor 2021 en latere jaren verwerkt zou worden in de septembercirculaire. Dit leidt tot een ophoging van de budgetten. In 2021 is dit ruim € 620.000 en vanaf 2022 jaarlijks € 675.000.

Participatie Wet sociale werkvoorziening (WSW)

Voor de periode 1 juni tot en met 31 december 2020 heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronamaatregelen. Via de integratie-uitkering Participatie ontvangt Helmond ruim € 470.000.

Bonus beschut werk

Voor de uitbetaling van de bonussen beschut werk had het Rijk € 26 miljoen gereserveerd in 2020. Van het totale budget is nog € 13,26 miljoen over en dat wordt naar rato verdeeld over de gemeenten die beschutte werkplekken gerealiseerd hebben. Dit is de laatste uitbetaling van de bonus. Helmond ontvangt ruim € 190.000.

Overige ontwikkelingen

Compensatie coronacrisis

Naast genoemde compensatie voor corona heeft het Rijk ook afspraken gemaakt over mogelijke toekomstige compensatie:

- In aanvulling op de reeds genomen compensatiemaatregelen voor inkomstenderving is € 100 miljoen gereserveerd voor nadere compensatie van gemeenten in 2020. Zodra meer bekend is over de financiële impact van de inkomstenderving op gemeentelijk niveau zal de uitkering verder worden uitgewerkt en zullen de middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd.
- Om tot de afrekening van de meerkosten en de kosten van de inhaalzorg voor Jeugd en Wmo te komen wordt nu onderzoek gedaan.
- Er wordt nog nader onderzoek gedaan naar de mogelijk nog niet gedekte uitgaven voor sport.

Flankerend beleid

Op de begroting van het Ministerie van SZW zijn diverse reserveringen getroffen om het flankerend beleid zoals aangekondigd in Kamerbrief Steun- en herstellepakket te starten dan wel in gang te kunnen zetten. Het betreft maatregelen op het gebied van begeleiding van werk(loosheid) naar werk, aanpak van jeugdwerkloosheid, (om)scholing en ontwikkeling en het tegengaan van armoede en problematische schulden. Een deel van dit flankerend beleid zal worden uitgevoerd door gemeenten. Daarom komt er onder andere in 2020 € 40 miljoen en in 2021 € 90 miljoen beschikbaar voor de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden door gemeenten en komt er in 2020 € 15 miljoen en in 2021 € 30 miljoen beschikbaar voor het gemeentelijk schuldenbeleid. Voor een ander deel van de middelen wordt nog onderzocht hoe deze middelen zo goed mogelijk tot uitkering kunnen worden gebracht. Hierover volgt naar verwachting bij de decembercirculaire 2020 meer informatie.

Herijking verdeling gemeentefonds

De onderzoeken om met ingang van 2022 te komen tot een nieuwe verdeling voor het gemeentefonds zijn afgerond. Op basis van de onderzoeksuitkomsten en het bestuurlijk gesprek zullen de fondsbeheerders naar verwachting in het najaar een voorstel voor de nieuwe verdeling ter consultatie voorleggen aan de VNG en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Op dat moment worden ook de herverdeeleffecten per gemeente bekend gemaakt, naar verwachting medio oktober. Na weging van de adviezen van de VNG en ROB zullen de fondsbeheerders de Tweede Kamer per brief informeren over het definitieve verdeelvoorstel. Dat zal naar verwachting in december plaatsvinden.

Bijlagen

Septemercirculaire 2020

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris